

Motion om att utreda och säkerställa goda livsvillkor för HBTQI-personer inom stadens äldreomsorg

Motion av Jan Jönsson och Anne-Lie Elfvén (båda L)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Torun Boucher

Sammanfattning av ärendet

I en motion väckt i kommunfullmäktige beskriver Jan Jönsson och Anne-Lie Elfvén (båda L) att äldre hbtqi-personer befinner sig idag i en särskilt utsatt position inom äldreomsorgen. Trots framsteg i samhället när det gäller rättigheter och acceptans för hbtqi-personer, vittnar flera aktuella rapporter om en fortsatt utbredd oro bland äldre hbtqi-personer inför att bli beroende av vård och omsorg.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, äldrenämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, HRF Regnbågen och RFSL.

HRF Regnbågen och RFSL har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att stadens Handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter 2030 som är ute på remiss inför beslut i kommunfullmäktige ger vägledning i arbete som är i linje med motionärernas förslag.

Kulturnämnden arbetar med att kulturutbudet inom kultur för äldre utvecklas och anpassas till målgruppens behov, bland annat genom en enkätundersökning till verksamheterna. Här finns möjlighet att fånga upp äldre hbtqi-personers specifika önskemål och behov.

Äldrenämnden betonar vikten av ett kontinuerligt arbete för ökad kunskap och förståelse för hbtqi-personers situation i äldreomsorgen, som en del av ett personcentrerat bemötande. Insatser ska integreras i den ordinarie verksamhetsutvecklingen för att säkerställa goda livsvillkor och hälsa för alla, och äldreförvaltningen fortsätter att erbjuda stadsövergripande utbildningsinsatser.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd arbetar för att hbtqi-personer ska få en jämlik och inkluderande vård och omsorg inom samtliga verksamheter inom äldreomsorgen. Några exempel är att Rio vård- och omsorgsboende är hbtq-diplomerat och att en seniorträff samarbetar med seniorboendet Regnbågen. Samtliga chefer på äldreomsorgsavdelningen har deltagit i kompetenshöjning om hbtqi-frågor inom äldreomsorgen medan biståndshandläggare genomfört en halvdagsutbildning om hbtqi och normkritik skraddarsydd utifrån deras yrkesroll.

Skärholmens stadsdelsnämnd anser att kunskaper om olikheter ger de bästa förutsättningarna för att ge en god omsorg med kvalitet och ett respektfullt bemötande. Flera av stadsdelsnämndens enheter har därmed genomfört HBTQI-certifieringar eller riktade utbildningsinsatser om HBTQI. Avdelningen för stöd och service har sökt och fått medel för att genomföra en utbildningsinsats om detta specifikt till våra öppna verksamheter för äldre. Dessa olika insatser bidrar till att utveckla äldreomsorgen för att kunna skapa goda levnadsvillkor för äldre hbtqi-personer.

Södermalms stadsdelsnämnd arbetar med att stärka och upprätthålla kompetensen om hbtqi och bemötande av äldre hbtqi-personer på flera sätt, bland annat genom utbildning, hbtqi-diplomering, samverkan med externa aktörer samt internt inom verksamheternas egna forum för kompetensutveckling och reflektion.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Som äldre- och kulturborgarråd vill jag börja med att slå fast att stadens verksamheter ska vara trygga, inkluderande och jämlika för alla, oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Detta är en grundläggande princip i stadens budget och i arbetet för en öppen stad där diskriminering inte tolereras.

Genom beslutet om Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna (dnr KS 2023/1159) har stadens ansvar för att motverka diskriminering och säkerställa allas lika rättigheter tydliggjorts ytterligare. Arbetet omfattar såväl verksamhet i egen regi som upphandlad verksamhet.

Jag kan också konstatera att Handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter 2030 som vi i den rödgröna majoriteten tagit fram är under beredning. Handlingsplanen ger tydlig vägledning för stadens fortsatta arbete och ligger väl i linje med motionens intentioner, bland annat genom krav på inkluderande bemötande, normkritiska arbetssätt och att äldreomsorgen aktivt motverkar strukturer som riskerar att exkludera äldre hbtqi-personer.

Inom äldreomsorgen pågår redan ett kontinuerligt arbete med värdegrund, mänskliga rättigheter och bemötandefrågor. I detta sammanhang vill jag särskilt framhålla att vi är mycket stolta över att ha kunnat öppna ytterligare ett seniorboende för seniora hbtqi-personer i staden, som ett konkret uttryck för ambitionen att skapa trygghet och valfrihet även för grupper som historiskt riskerat att osynliggöras. Men vi kan alltid bli bättre och behöver fortsätta arbetet med att stärka hbtqi-kompetensen ytterligare

och integrera perspektivet i relevanta utbildningsinsatser. Samtidigt är det viktigt att arbetet sker långsiktigt och inom ramen för ordinarie verksamhetsutveckling, med ett personcentrerat förhållningssätt som tar hänsyn till varje individs livsvillkor och integritet. Alla äldre vill eller kan inte öppet identifiera sig som hbtqi-personer, vilket gör generella inkluderande arbetssätt särskilt viktiga.

Staden ställer redan i dag tydliga krav i upphandlingar och uppdragsbeskrivningar på att utförare ska arbeta normkritiskt, jämlikt och med respekt för alla människors lika värde. Kontinuerliga utbildningar om bemötande, likabehandling och hbtqi-frågor erbjuds stadens medarbetare, och möjligheten till certifiering enligt RFSL:s modell finns fortsatt.

Vi i den rödgröna majoriteten anser att jämlik äldreomsorg inte skapas genom tillfälliga projekt eller symboliska utredningar, utan genom ett uthålligt arbete där mänskliga rättigheter, värdighet och respekt genomsyrar hela verksamheten. Det är också den politik vi redan bedriver.

Bilaga

Motion om att utreda och säkerställa goda livsvillkor för HBTQI-personer inom stadens äldreomsorg, KS 2025/640-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anföra följande:

Liberalerna noterar att mycket arbete redan görs på HBTQI-området i äldreomsorgen, något vi ser positivt på. Förvaltningen framhåller att det i upphandlingsunderlagen för vård- och omsorgsboenden framgår att arbetet ska bedrivas med personcentrerade arbetssätt. Det är bra att detta sker i dag.

Samtidigt måste det konstateras att utvecklingen på området har gått långsamt. Trots att frågan varit aktuell under hela mandatperioden har relativt få konkreta steg tagits för att stärka HBTQI-kompetensen i äldreomsorgen i praktiken. Liberalerna menar att mer kan och bör göras. Det handlar inte enbart om att behandla alla lika, utan om att bemöta människor utifrån deras individuella behov och önskemål. Här finns fortfarande brister, både i förståelse och i praktisk tillämpning. Vi vill därför understryka vikten av att säkerställa ett kontinuerligt, systematiskt och fördjupat arbete med HBTQI-kompetens i hela stadens äldreomsorg, så att alla äldre får leva ett värdigt liv oavsett bakgrund och identitet.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 4 februari 2026

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

I en motion väckt i kommunfullmäktige beskriver Jan Jönsson och Anne-Lie Elfven (båda L) att äldre hbtqi-personer befinner sig idag i en särskilt utsatt position inom äldreomsorgen. Trots framsteg i samhället när det gäller rättigheter och acceptans för hbtqi-personer, vittnar flera aktuella rapporter om en fortsatt utbredd oro bland äldre hbtqi-personer inför att bli beroende av vård och omsorg.

Motionärerna anser att det är en fråga om mänsklig värdighet, om frihet och om varje individs rätt att vara sig själv hela livet. Motionärerna anser att Stockholms stad har ett särskilt ansvar att erbjuda en äldreomsorg som inte bara är funktionell utan också jämlik, inkluderande och respektfull. Med anledning av detta föreslår motionärerna:

3. Att Stockholm stad genomför en utredning av situationen för äldre hbtqi-personer inom äldreomsorgen, deras livsvillkor och hälsa,
4. Att staden i sina upphandlingar av äldreomsorg ställer krav på hbtqi-kompetens och säkerställer att verksamheter inom hemtjänst och äldreboenden arbetar utifrån ett tydligt hbtqi-perspektiv,
5. Att staden utreder hur tid och resurser kan avsättas för att personal inom äldreomsorgen ska få möjlighet till kontinuerlig utbildning i bemötande, likabehandling och hbtqi-frågor, samt säkerställer att ett hbtqi-perspektiv ingår i relevanta utbildningsinsatser.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, äldrenämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, HRF Regnbågen och RFSL.

HRF Regnbågen och RFSL har inte inkommit med svar.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret	6
Kulturnämnden	6
Äldrenämnden	8
Norra Innerstadens stadsdelsnämnd	10
Skärholmens stadsdelsnämnd	11
Södermalms stadsdelsnämnd	12
Reservationer m.m.	15

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret vill understryka att stadens verksamheter ska vara trygga och inkluderande för alla oavsett sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck eller könsskarakteristika. I kommunfullmäktiges budget framgår detta tydligt genom skrivningar om en öppen och jämlik stad för alla där diskriminering inte tolereras.

Genom kommunfullmäktiges beslut i december 2024 om Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna har stadens arbete med mänskliga rättigheter förtydligats och i detta ingår att motverka alla former av diskriminering.

Handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter 2030 är ute på remiss inför beslut i kommunfullmäktige. Handlingsplanen ger vägledning i arbete som är i linje med motionärernas förslag. Några exempel på mål i handlingsplanen är:

- Stadens verksamheter arbetar med enkäter, intervjuer och referensgrupper för att särskilt fånga hbtqi-personers behov och erfarenheter.
- Stadens äldreomsorg identifierar och vidtar åtgärder mot eventuella normer och arbetssätt i verksamheten som riskerar att exkludera äldre hbtqi-personer.
- Stadens medarbetare bemöter alla invånare respektfullt och anpassat efter individens behov – oavsett sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck eller könsskarakteristika.

Staden ska säkerställa att de mänskliga rättigheterna respekteras både i verksamhet som drivs i stadens regi och i verksamhet som drivs i upphandlad form. Målen i Handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter 2030 är därför relevanta även i upphandling och utförande av externa leverantörer. I praktiken kan det exempelvis handla om att ställa krav på leverantörers kompetens avseende hbtqi-personers rättigheter och levnadsvillkor.

Jan Jönssons och Anne-Lie Elfvéns (båda L) motion om att utreda och säkerställa goda livsvillkor för hbtqi-personer inom stadens äldreomsorg anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 30 september 2025 följande.

Kulturnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Kristina Lutz m.fl. (M) och Jonas Naddebo (C), se Reservationer m.m.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 19 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Cirka 16 procent av stadens befolkning är 65 år eller äldre, och andelen 80 år och äldre ökar. Som en följd av detta blir målgruppen äldre en allt viktigare målgrupp för kulturförvaltningens arbete.

Kulturförvaltningen arbetar utifrån målet att ge alla stockholmare lika möjligheter att ta del av och skapa kultur. Förvaltningen erbjuder ett anpassat och tillgängligt kulturutbud för de äldre som har svårt att ta del av stadens breda kulturutbud på egen hand. Kulturförvaltningen arbetar även löpande för att främja hbtqi- personers rättigheter genom kompetensutveckling av personal och inom ramen för den verksamhet som förvaltningen erbjuder invånarna. Utgångspunkten för all verksamhet som kulturförvaltningen bedriver är att den ska vara inkluderande och ta hänsyn till alla invånares lika rättigheter.

Inom ramen för satsningen Kultur för äldre arbetar kulturförvaltningen tillsammans med äldreförvaltningen för att erbjuda socialt och kulturellt innehåll inom äldreomsorgen. Kulturförvaltningen förmedlar här kulturprogram till äldre på omsorgsboenden, servicehus, mötesplatser eller träffpunkter samt till dagverksamheter för äldre i hela staden. Arbetet bedrivs i linje med intentioner i den nationella värdegrunden för äldreomsorgen: att äldre personer ska få leva ett värdigt liv och känna välbefinnande samt ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Återrapporteringen visar på mycket hög nöjdhet och intresset från verksamheterna inom äldreomsorgen har hittills varit stort.

Kulturutbudet inom kultur för äldre utvecklas och anpassas till målgruppens behov, bland annat genom en enkätundersökning till verksamheterna. Här finns möjlighet att fånga upp äldre hbtqi-personers specifika önskemål och behov. Detta bygger dock på att personalen inom äldreomsorgen har rätt kompetens för att identifiera och fånga upp målgruppens särskilda behov.

Utifrån kontakter med äldreförvaltningen vet kulturförvaltningen att det redan idag genomförs ett flertal insatser inom äldreomsorgen för att integrera ett hbtqi-perspektiv i verksamheterna. Samtidigt är det viktigt att fortsätta arbeta för en ökad kunskap och förståelse för hbtqi -personers situation i äldreomsorgen och med insatser inom verksamhetsutvecklingen.

Under kommande år ska alla förvaltningar och bolag inom staden implementera Stockholms stads nya program för de mänskliga rättigheterna och den tillhörande handlingsplanen för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter.

Kulturförvaltningens förhoppning är att dessa dokument ytterligare ska stärka stadens arbete för att säkra hbtqi-personers rättigheter. Ett mål i förslaget till handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter som nu är ute på remiss, är att verksamheter som möter medborgare ska ha god kunskap om hbtqi-personers upplevelser av stadens välfärd och service. Stadens verksamheter ska arbeta med

enkäter, intervjuer och referensgrupper för att särskilt fånga hbtqi-personers behov och erfarenheter.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 30 september 2025 följande.

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om att utreda och säkerställa goda livsvillkor för hbtqi-personer inom stadens äldreomsorg.

Reservation av Margita Jacobsson (L), se Reservationer m.m.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 18 augusti 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Olika former av utveckling pågår inom äldreomsorgens verksamheter kring mänskliga rättigheter, bemötande och hbtqi. Äldreförvaltningen anser att frågorna är viktiga och att det behöver göras fler insatser för att öka hbtqi-kompetensen hos äldreomsorgens personal generellt. Förvaltningen håller med om att staden behöver säkerställa att hbtqi-perspektiv finns med i relevanta utbildningsinsatser.

Äldreförvaltningen instämmer i att det är angeläget att kontinuerligt arbeta för ökad kunskap och förståelse i bemötandefrågor inom äldreomsorgen både generellt men även utifrån hbtqi -perspektiv. Nedan presenteras synpunkter och reflektioner utifrån motionens tre att-satser.

- Att Stockholm stad genomför en utredning av situationen för äldre hbtqi-personer inom äldreomsorgen, deras livsvillkor och hälsa.

Äldreförvaltningen ser det som en självklarhet att aktivt arbeta med äldres livsvillkor och hälsa generellt utifrån varje individs förutsättningar och att man därigenom även har förståelsen och kunskapen för hbtqi-personers situation i arbetet. Dock finns inte alltid en kännedom om vilka som tillhör gruppen och därmed kan det vara svårt att specifikt kunna genomföra en sådan grundlig utredning för att ta reda på hur de upplever sin situation. Det är inte alla som vill berätta att de tillhör målgruppen och det kan därför vara svårt att få fram resultat som uppvisar rättvis bild. Samtidigt har också livsvillkor och hälsa även att göra med det generella åldrandet, livsupplevelser, minnen och sjukdomar. Dessa delar kommer också att speglas i en sådan utredning, vilket kan leda till att resultatet blir svårt att tolka.

Det kontinuerliga arbetet med äldreomsorgens värdegrund bidrar till att skapa ett gemensamt förhållningssätt där omsorgen utgår från individens perspektiv. Syftet med värdegrundsarbetet är att arbeta för att alla äldre ska kunna få uppleva ett värdigt liv och erbjudas möjlighet att känna välbefinnande. I arbetet med värdegrunden fångar verksamheten även upp frågor som rör hbtqi.

Förvaltningen anser att det är viktigt att frågan hålls levande hos såväl beställar- som utförarenheter och det kan vara relevant att genomföra en mer övergripande

kartläggning om hur verksamheterna jobbar med hbtqi-frågor samt om huruvida personal har kunskapen kring bemötande av äldre där även hbtqi -perspektivet är integrerat. Detta för att sedan kunna planera ytterligare insatser gällande verksamhetsutveckling och utbildning för respektive enhet. Övergripande satsningar kan vara att aktivt lyfta fram goda exempel i verksamheterna som även kan inspirera andra. Naturligtvis behöver även äldres delaktighet tas med i dessa frågor - i de fall de äldre vill dela med sig av sina tankar och erfarenheter.

Förvaltningen har även ett pågående budgetuppdrag att utreda behovet av hbtqi-anpassade vård och omsorgsboenden.

- Att staden i sina upphandlingar av äldreomsorg ställer krav på hbtqi-kompetens och säkerställer att verksamheter inom hemtjänst och äldreboenden arbetar utifrån ett tydligt hbtqi-perspektiv.

I upphandlingsunderlagen för vård- och omsorgsboenden och i uppdragsbeskrivningarna för stadens vård- och omsorgsboenden framgår det tydligt att arbetet ska bedrivas med personcentrerade arbetssätt. Utföraren ska ha ett systematiskt arbetssätt för att säkerställa att alla, oavsett kön, könsidentitet, etnicitet, sexuell läggning, religion och funktionsnedsättning, får vård och omsorg på lika villkor. Metoder för detta arbete är ett inkluderande och normkritiskt förhållningssätt, jämställdhetsintegrering och jämställdhetsanalys. I förfrågningsunderlaget för hemtjänsten och i uppdragsbeskrivningen för stadens kommunala hemtjänst står det att service och omvårdnad ska utformas tillsammans med den enskilde så att denne har möjlighet att påverka och bestämma över sitt eget liv. Service och omvårdnad ska genomsyras av gott bemötande. Gott bemötande handlar om att visa respekt för en annan människa. Varje människa är en unik individ med egna förutsättningar och behov. Den enskildes integritet får inte kränkas.

- Att staden utreder hur tid och resurser kan avsättas för att personal inom äldreomsorgen ska få möjlighet till kontinuerlig utbildning i bemötande, likabehandling och hbtqi-frågor, samt säkerställer att ett hbtqi-perspektiv ingår i relevanta utbildningsinsatser.

Förvaltningen anser att det är viktigt att fortsätta med kontinuerliga utbildningsinsatser i frågor kring bemötande, likabehandling och hbtqi-frågor. Förvaltningen informerar om hbtqi -frågor i olika sammanhang redan idag. Det finns även digitala utbildningar kring hbtqi inom äldreomsorg tillgängliga för samtlig personal på stadens utbildningsplattform. Exempelvis finns utbildningen om hbtqi i äldreomsorgen och denna är framtagen med hjälp av texterna i boken Queer äldreomsorg. Utbildningen är en del av introduktionsutbildningen för nya medarbetare i stadens äldreomsorg. Det har även funnits statsbidrag Främja hbtqi-personers situation från Socialstyrelsen att söka under år 2023–2025 där Äldreförvaltningen samt andra verksamheter inom stadens äldreomsorg tilldelats medel för bland annat utbildningsinsatser till personal som RFSL har hållit i. Dessa insatser är mycket efterfrågade och uppskattade.

Alla medarbetare ska arbeta enligt äldreomsorgens värdegrund och för detta finns och utvecklas även nya utbildningar kontinuerligt.

Förvaltningen fortsätter också att upplysa om möjligheter till certifiering. Stadens verksamheter kan idag certifiera sig genom RFSL:s modell.

Sammanfattningsvis så ser Äldreförvaltningen att det är viktigt att kontinuerligt fortsätta arbeta för en ökad kunskap och förståelse för hbtqi-personers situation i äldreomsorgen och att löpande insatser görs i den ordinarie verksamhetsutvecklingen för att säkerställa goda livsvillkor och hälsa där hbtqi-perspektiv är integrerat för samtliga som har insatser från äldreomsorgen.

Förvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remiss av motion om att utreda och säkerställa goda livsvillkor för hbtqi-personer inom stadens äldreomsorg och överlämnar det som svar på remiss till kommunstyrelsen.

Norra Innerstadens stadsdelsnämnd

Norra innerstadens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 september 2025 följande.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Linnea Sandström Lange (L), Petra Gardos Ek m.fl. (M) och Daniele Fava (C) m.fl., se Reservationer m.m.

Norra innerstadens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 augusti 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar motionärernas beskrivning av vikten av att Stockholms stad erbjuder en äldreomsorg som är jämlik, inkluderande och respektfull och som säkerställer goda livsvillkor för hbtqi-personer.

Alla äldre ska kunna uppleva trygghet, respekt och möjlighet att vara sig själva i kontakt med äldreomsorgen och verksamheterna ska vara fria från alla former av diskriminering. Arbetet utifrån äldreomsorgens värdegrund och att kunna ge alla en personcentrerad vård och omsorg förutsätter kunskap, lyhördhet och en medvetenhet om de normer som kan utgöra hinder för ett professionellt och respektfullt bemötande.

Förutom kompetensutveckling om hbtqi krävs en aktiv dialog på arbetsplatsen och att det finns tydliga rutiner för ett inkluderande arbetssätt. Förvaltningen ser flera fördelar med ett sådant arbete.

Förutom att bidra till en jämlik och inkluderande äldreomsorg för målgruppen stärker arbetet också medarbetarnas yrkesroll och bidrar till känslan av att göra ett gott arbete. Arbetet är också viktigt för en inkluderande arbetsmiljö för medarbetare som identifierar sig som hbtqi. Att arbetsplatsen tydligt står för mänskliga rättigheter och

inkludering och arbetar i linje med stadens program för mänskliga rättigheter kan även bidra till ökat engagemang och arbetsglädje.

Förvaltningen arbetar för att hbtqi-personer ska få en jämlik och inkluderande vård och omsorg inom samtliga verksamheter inom äldreomsorgen. Några exempel är att Rio vård- och omsorgsboende är hbtqi-diplomerat och att en seniorträff samarbetar med seniorboendet Regnbågen. Samtliga chefer på äldreomsorgsavdelningen har deltagit i kompetenshöjning om hbtqi-frågor inom äldreomsorgen medan biståndshandläggare genomfört en halvdagsutbildning om hbtqi och normkritik skraddarsydd utifrån deras yrkesroll.

De mänskliga rättigheterna utgör flera delar av samma helhet och är ömsesidigt samverkande där en enskild person kan vara utsatt utifrån flera olika diskrimineringsgrunder. Därför är det också, i linje med stadens program för mänskliga rättigheter, viktigt att integrera ett hbtqi-perspektiv i flera sammanhang, till exempel i utbildningar och fortbildningar.

Förvaltningen ser positivt på motionens förslag att utreda situationen för äldre hbtqi-personers livsvillkor och hälsa inom äldreomsorgen. En sådan utredning skulle kunna ge viktiga underlag för både behov av verksamhetsutveckling och vilka kompetenskrav som bör ställas på utförare, oavsett regiform.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 september 2025 följande.

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och skickar detta till Kommunstyrelsen.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

I likhet med motionen ser förvaltningen också att kunskaper om olikheter ger de bästa förutsättningarna för att ge en god omsorg med kvalitet och ett respektfullt bemötande. I stadens värdegrund som bygger på den nationella värdegrunden lyfts det fram att det stöd som ges ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande, trygghet och meningsfullhet. För att kunna omsätta värdegrunden i praktiken behöver alla medarbetare bland annat kunskaper och utbildningsstöd för ett professionellt bemötande. Flera av förvaltningens enheter har genomfört HBTQI-certifieringar eller riktade utbildningsinsatser om HBTQI. Avdelningen för stöd och service har sökt och fått medel för att genomföra en utbildningsinsats om detta specifikt till våra öppna verksamheter för äldre. Dessa olika insatser bidrar till att utveckla äldreomsorgen för att kunna skapa goda levnadsvillkor för äldre hbtqi-personer

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 september 2025 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 juni 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Motionen lyfter en viktig angelägen fråga för att säkerställa goda livsvillkor för hbtqi-personer inom stadens äldreomsorg. Förvaltningens svar på motionens förslag redovisas nedan.

Att Stockholm stad genomför en utredning av situationen för äldre hbtqi-personer inom äldreomsorgen, deras livsvillkor och hälsa. Förvaltningens verksamheter har arbetat med mänskliga rättigheter på olika sätt under lång tid. Staden beslutade under december 2024 om ett program för mänskliga rättigheter med tillhörande handlingsplaner. Handlingsplanerna är under framtagande och en av dem innefattar lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck, hbtqi. Förvaltningen bedömer att handlingsplanen kommer att förtydliga och ge ytterligare riktning för hur verksamheterna ska arbeta för en jämlik vård och omsorg och hbtqi-personers rättigheter.

Att staden i sina upphandlingar av äldreomsorg ställer krav på hbtqi-kompetens och säkerställer att verksamheter inom hemtjänst och äldreboenden arbetar utifrån ett tydligt hbtqi-perspektiv. Det framgår bland annat av äldreförvaltningens kravspecifikationer att: Omsorgen om den enskilde ska inriktas på att den enskilde får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrunden). Värdegrunden och värdighetsgarantierna har sin utgångspunkt i socialtjänstlagen 2001:453, SoL 5 kap 4 § och Socialstyrelsens allmänna råd om värdegrunden i socialtjänstens omsorg om äldre SOFS 2012:3. Utföraren ska ha en tydlig värdegrund och bedriva ett aktivt värdegrundsarbete inom verksamheten. Alla som utför hemtjänst eller vård och omsorgsboende på uppdrag åt Stockholms stad ska därutöver följa den värdegrund och de värdighetsgarantier som kommunfullmäktige beslutat om. Förvaltningen är av uppfattningen att värdegrunden innefattar ett tydligt bemötande perspektiv som inkluderar hbtqi och därför inte behöver förtydligas.

Förvaltningen arbetar med att stärka och upprätthålla kompetensen om hbtqi och bemötande av äldre hbtqi-personer på flera sätt, bland annat genom utbildning, hbtqi-diplomering, samverkan med externa aktörer samt internt inom verksamheternas egna forum för kompetensutveckling och reflektion. Sedan 2017 gäller en stadsgemensam uppföljningsmodell inom äldreomsorgen som utgår från de krav som Stockholms stad ställer i förfrågningsunderlag/avtal. Från och med 2024 finns en obligatorisk fråga kopplad till uppföljning av verksamheternas värdegrundsarbete inom hemtjänst och servicehus som handlar om hur chefer säkerställer att personalen bemöter hbtqi-personer i enlighet med värdegrunden. Exempel på en fråga som ställs är: ”Hur

säkerställer ni att personalen bemöter hbtqi-personer i enlighet med värdegrunden?” Vid brister eller utvecklingsområden kopplade till denna fråga eller annat område som följs upp återkopplas resultatet till verksamheten för åtgärder och vidare uppföljning.

Att staden utreder hur tid och resurser kan avsättas för att personal inom äldreomsorgen ska få möjlighet till kontinuerlig utbildning i bemötande, likabehandling och hbtqi-frågor, samt säkerställer att ett hbtqi-perspektiv ingår i relevanta utbildningsinsatser. Staden har en hbtq- utbildning för ett normmedvetet bemötande som riktar sig till alla verksamheter som möter stockholmare som brukare, klient eller gäst. Syftet med hbtq-utbildningen är att chefer och medarbetare ska få kunskaper som bidrar till att tillgodose ett respektfullt och inkluderande bemötande genom att tillgodose hbtq-personers rättigheter. Utbildningen ska bidra till verksamhetsutveckling och efter genomgången utbildning förväntas verksamheten ta fram en plan som beskriver hur arbetet kommer att bedrivas framöver. Sedan 2020 är förvaltningens sociala dagverksamhet och träffpunkter inom den förebyggande enheten för äldre hbtq-diplomerade och verksamheterna arbetar löpande med handlingsplanen som är en del av diplomerings fortsättning.

Äldreomsorgen fortsätter också att samverka och informera genom de många aktörer inom stadsdelsområdet som också har seniorer som målgrupp. Ett exempel under utveckling är att de öppna träffpunkterna sprider information om RFSL:s mötesplatser för hbtqi+-personer vilket lett till fler besökare och där förvaltningen för dialog om en utökad samverkan.

För att höja kunskapen hos medarbetarna om hur arbete kan ske för att säkerställa att alla äldre får ett respektfullt bemötande har förvaltningen under 2024 tagit fram en plan för hur samtliga verksamheter inom äldreomsorgen under tre års tid ska kunna genomgå stadens webbaserade hbtq-utbildning. Hittills har medarbetare inom den förebyggande enheten – det vill säga personal från dagverksamheter, öppna träffpunkter, fixartjänst, anhörigkonsulent, syn- och hörselinstruktör, terapihundsekipage och äldrelots – genomfört utbildningen. Under hösten och vintern är det planerat att all personal på vård- och omsorgsboendena också ska genomföra utbildningen.

RFSL har tagit fram en utbildning i kortformat som är anpassad till exempelvis hemtjänstens förutsättningar. Verksamheten har anmält sitt intresse för denna utbildning.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningens bedömning är att ärendet inte har någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män. En vidare jämställdhetsanalys genomförs därför inte.

Barnrättsanalys

Förvaltningen bedömer inte att ärendet ger direkta eller indirekta konsekvenser för barn. En vidare barnrättsanalys genomförs därför inte.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Reservationer m.m.

Kulturnämnden

Reservation av Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Kristina Lutz m.fl. (M) och Jonas Naddebo (C)

1. Att bifalla motionen.
2. Att därutöver anföra följande:

Vi delar uppfattningen att stadens kulturhistoriskt värdefulla byggnader behöver underhållas och bevaras, men vill samtidigt understryka att föreningslivets möjligheter att verka inte får försvåras av hyreshöjningar i samband med renoveringar. Det är därför angeläget att staden hitta långsiktigt hållbara lösningar. En sådan översyn bör ske i nära samverkan mellan berörda förvaltningar och bolag, med Stadsmuseet som en naturlig part när det gäller kulturmiljöexpertis.

Äldrenämnden

Reservation av Margita Jacobsson (L)

1. Att bifalla motionen.
2. Att därutöver anföra följande:

Liberalerna noterar att mycket arbete redan görs på HBTQI-området i äldreomsorgen, något vi ser positivt på. Förvaltningen framhåller att det i upphandlingsunderlagen för vård- och omsorgsboenden framgår att arbetet ska bedrivas med personcentrerade arbetssätt. Det är bra att detta sker i dag.

Liberalerna menar dock att mer kan göras. Det handlar inte enbart om att behandla alla lika, utan om att bemöta människor utifrån deras individuella behov och önskemål. Här finns fortfarande brister, både i förståelse och i praktisk tillämpning. Vi vill därför understryka vikten av att säkerställa ett kontinuerligt och fördjupat arbete med HBTQI-kompetens i hela stadens äldreomsorg, så att alla äldre får leva ett värdigt liv oavsett bakgrund och identitet.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Linnea Sandström Lange (L), Petra Gardos Ek m.fl. (M) och Daniele Fava (C) m.fl.

Vi noterar att mycket arbete redan görs på HBTQI-området i äldreomsorgen, något vi ser positivt på. Förvaltningen framhåller att det i upphandlingsunderlagen för vård- och omsorgsboenden framgår att arbetet ska bedrivas med personcentrerade arbetssätt. Det är bra att detta sker i dag. Vi menar dock att mer kan göras. Det

handlar inte enbart om att behandla alla lika, utan om att bemöta människor utifrån deras individuella behov och önskemål. Här finns fortfarande brister, både i förståelse och i praktisk tillämpning. Vi vill därför understryka vikten av att säkerställa ett kontinuerligt och fördjupat arbete med HBTQI-kompetens i hela stadens äldreomsorg, så att alla äldre får leva ett värdigt liv oavsett bakgrund och identitet.